

Nr 820

Av fröken Stenberg och herr Arvidson, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 141, angående ändrad organisation av postverket, m. m.

(Lika lydande med motion nr 1009 i Andra kammaren)

Sedan gammalt förekommer inom tätorterna två former av postutdelning, nämligen lokalbrevbäring och lådbrevbäring eller — med nutida terminologi — höghusbrevbäring och villabrevbäring. Höghusbrevbäring innebär att posten avlämnas inomhus i postlåda eller postinlägg vid adressatens bostad, i postlåda eller postinlägg i husets bottenplan, på kontor eller i affärer e. d. Vid villabrevbäring avlämnas posten i postlåda uppsatt utomhus på av postverket anvisad plats, i allmänhet vid tomtgränsen. Villabrevbäring anordnas i princip till villor och andra friliggande hus med högst tre avlämningsställen. Såsom villor räknas även s. k. rad- och kedjehus.

Tillämpningen av reglerna för höghus- och villabrevbäring har på många håll väckt missnöje, särskilt hos de villa- och radhusägare som tidigare har fått sin post avlämnad i bostaden men som sedan ålagts att sätta upp postlådor vid tomtgränsen. Missnöjet med dessa förändringar liksom med att villa- och radhusägare över huvud taget fått sämre brevbäringservice än den som ges i de flesta hyresfastigheter har medfört klagomål hos postmyndigheterna, besvär hos Kungl. Maj:t och motioner m. m. i riksdagen.

Postverket har beräknat att dess utgifter skulle stiga med 4,5—5,3 milj. kr. om villabrevbäringen helt slopades i samtliga tätorter och all post utdelades i form av höghusbrevbäring. Enligt samma beräkningar skulle verkets personalbehov behöva ökas med mellan 400 och 700 man.

Postutredningen 1956 uttalade, att den ifrågavarande utgiftsökningen syntes »i och för sig ej avskräckande för att åstadkomma en serviceförbättring som många postkunder finner önskvärd». Enligt utredningen hörde postutdelningen visserligen till de servicespörsmål som det i princip borde ankomma på poststyrelsen att avgöra i överensstämmelse med statsmakernas allmänna direktiv för postverksamheten. Med hänsyn till den vikt som allmänheten lagt vid frågan om höghus- kontra villabrevbäring och den livliga diskussion som förts kring denna kunde det enligt utredningen dock ifrågasättas, om det icke — med avsteg från den nomala ordningen — vore lämpligt, att statsmakterna preciserade riktlinjerna för denna service.

Utredningens uppfattning på denna punkt delades eller lämnades utan

erinran av ett 10-tal remissinstanser. Av dessa uttalade sig hälften positivt för tillämpning av höghusbrevbäring även i radhus- och villaområden. Flera av dem hänvisade till den förhållandevis begränsade kostnad en sådan ordning skulle innebära. Endast två remissinstanser avstyrkte, att riktlinjer för tillämpning av höghus- resp. villabrevbäring i tätorterna skulle fastställas av statsmakterna.

I proposition nr 141 angående ändrad organisation av postverket, m. m. uttalar departementschefen som sin uppfattning, att det liksom hittills principiellt bör ankomma på postverket att handlägga servicefrågor i överensstämmelse med statsmakternas allmänna direktiv för postverksamheten. Han anser, särskilt med hänvisning till den lekmannastyrelse som skall inrättas i postverket och den servicekommitté som nyligen tillsatts inom verket, det icke vara lämpligt att statsmakterna föregriper generalpoststyrelsens prövning av serviceområdet genom bindande ställningstaganden till enstaka serviceformer.

Med hänsyn till den betydelse som allmänheten tillmäter frågan om höghusbrevbäring kontra villabrevbäring vill vi i motsats till departementschefen men i likhet med postutredningen 1956 förorda, att riksdagen — med avsteg från den normala ordningen — närmare fastställer riktlinjerna för tillämpningen av denna service. Enligt vår uppfattning måste de från olika håll framförda kraven på en återgång till höghusbrevbäring betraktas som rimliga. Den kostnadsökning som skulle krävas vid en fullt utbyggd höghusbrevbäring i tätorterna ter sig relativt måttlig vid en jämförelse med den standardökning som en förbättrad postservice på detta område skulle medföra. De arbetskraftsproblem som är förenade med en återgång till höghusbrevbäring bör enligt vår mening kunna bemästras, om postverket är berett att pröva nya vägar för att lösa sin personalfråga. En möjlighet synes vara att i större utsträckning än hittills anlita den arbetskraft som representeras av de s. k. hemmakvinnorna. Få sysselsättningar förefaller vara så väl lämpade för deltidarbete som postutbäring i städer och tätorter.

Inte minst den omständigheten, att en växande andel av landets befolkning kommer att utgöras av äldre människor — och därför inte sällan rörelsehämmade människor — gör det angeläget att riksdagen uttalar sig för en återgång till höghusbrevbäring. Slutligen måste det ur rent allmänna synpunkter anses olämpligt att formen av bostad skall vara avgörande för vilken grad av service postverket skall bereda sina kunder.

Under återopande av vad som ovan anförts hemställer vi,

att riksdagen vid behandling av proposition nr 141 måtte uttala,

att postutdelning i städer och tätorter bör i största möjliga utsträckning ske i form av höghusbrevbäring.

Stockholm den 27 april 1964

Gunvor Stenberg

John-Arvid Arvidson